

M. de Voorzitter,

Hartelijk dank voor de geboden gelegenheid in te spreken.

Wij maken ons grote zorgen over de teloorgang van een op mondiaal niveau uniek cultuurlandschap, dat sluipenderwijs verwordt tot een karakterloos, verrommeld coulissen-landschap van 13 in een dozijn.

Wat maakt het Oldambt zo bijzonder? Wij praten in essentie over het landschap dat is ontstaan door de Dollard-inbraken van de middeleeuwen en door de daarop volgende inpolderingen. Het gaat over die polders en over de overwegend éézijdige lintbebouwing langs de oude randen ervan, en over de monumentale boerderijen.

Het gebied heeft een geheel eigen identiteit en de geschiedenis laat zich nog moeiteloos uit het landschap lezen. De intrinsieke kwaliteit van het landschap is ruimte en openheid. Die openheid en de zichtbare ontstaansgeschiedenis worden in hoog tempo om zeep geholpen door een veelheid aan ongecoördineerde ingrepen.

Er is geen centrale regie en burgers voelen zich machteloos. Over al die bossages verzuchtte een inwoner: “Niemand wil het en toch gebeurt het!” Wie zijn daar dan de drijvende krachten? Dat is niet de landbouw, integendeel. Het zijn vooral de volstrekt onnodige en on-oordeelkundige ingrepen van mensen die de geschiedenis niet kennen, dit landschap niet begrijpen en niet mooi vinden; het zijn ingrepen die afkomstig zijn van tekentafels elders, met hun standaard concepten en oplossingen.

Het gaat over de vraag hoe je je als Provincie wilt profileren. Willen wij zelfbewuste authenticiteit uitstralen of willen wij een soort “namaak Drente” zijn? Wat opviel in de interviews deze zomer met toeristen is dat ze bewust voor Groningen gekozen hadden: voor de rust, de ruimte en bovenal voor de openheid.

Betekent behoud van het bestaande en karakteristieke dan niet dat de boel op slot moet, dat wij voorstellen van het Oldambt een openluchtmuseum te maken? Nee, dat is een misverstand.

Wij waren en zijn niet tegen de Blauwe Stad, al vinden wij wel dat de inpassing ervan in het bestaande beter gekund had.

Wij zijn niet tegen noodzakelijke schaalvergroting in de landbouw. Wij zien de agrarische sector veeleer als een natuurlijke bondgenoot in ons streven. Wij bepleiten slechts dat bij die schaalvergroting inpassing in het bestaande met de nodige zorgvuldigheid zal gebeuren.

Wij zijn evenmin tegen grondgebonden intensieve veehouderij *per se*. Wij zijn slechts tegen de komst van megabedrijven die hun inputs van elders aanslepen, hun produkten naar elders afvoeren en niets achterlaten dan stank, horizonvervuiling en kapotgereden wegen. Die bedrijven brengen vrijwel geen werkgelegenheid en brengen forse schade toe aan het woonklimaat en aan het toeristisch potentieel van de streek.

Rust, ruimte, verscheidenheid, identiteit en een schoon milieu: het zijn elders in Nederland in toenemende mate schaars wordende goederen. Het wordt steeds lonender ze in Groningen te behouden.

M. de Voorzitter;

Het College van Gedeputeerde Staten belijdt “zich als rentmeester verantwoordelijk te voelen voor het landschap” en “de stilte en de wijsheid te koesteren”. In de uitvoering van het beleid zal daar nadrukkelijk aan gewerkt worden, zo luidt de belofte van het College.

Het wordt tijd dat de Provincie een daad stelt en het Oldambt aanwijst als BLG. Daarzonder blijkt het niet te gaan. Ook de juridisch niet bindende Belvedere-status kon het verval niet tegenhouden. Het Oldambt gaat daarmee niet op slot, net zo min als de binnenstad van Groningen op slot zit of een openluchtmuseum is. Die binnenstad is integendeel zeer gebaat gebleken bij die status van Beschermd Stadsgezicht. Wij verwachten hetzelfde van die beschermde status voor het Oldambt. Naar analogie van het Drentse Stroomdal, dat een Nationaal Landschap is met Verbrede Doelstelling, zou ook het Beschermd Landschapsgezicht Oldambt zo'n verbrede doelstelling mee kunnen krijgen om de toekomst van de agrarische sector en de dorpen daar verder te garanderen. Wij willen daar graag met U over praten.

Het verlenen van de status van BLG is de enige manier om ons allen te dwingen grondig na te denken en te komen met deugdelijke argumentatie alvorens ingrepen te doen die de ontstaansgeschiedenis wissen, de identiteit loochenen, de ruimte beperken en de intrinsieke kwaliteit van het landschap in z'n hart aantasten. Het zal ons allen dwingen minimum standaarden te hanteren m.b.t. dit unieke landschap.

M. de Voorzitter, ik rond af

Wij delen het optimisme niet dat de nieuwe WRO BLG's overbodig zou maken; de wetgever denkt daar ook anders over. De wens in laatste instantie zelf de afwegingen te kunnen maken vervult ons met vrees: dan zijn wij terug bij de bestaande praktijk en die biedt, zo blijkt steeds weer, onvoldoende bescherming. Wij vragen van U, geachte Statenleden, het College kritisch te bevragen over zijn afwegingen. Wellicht komt U in samenspraak toch tot andere conclusies. Het zou wellicht ook een goed idee zijn daarover nog eens in het bijzijn van deskundigen informeel van gedachten te wisselen. Wij blijven in elk geval graag met U in gesprek.

Aandachtspunten

1. Leidt de status van BLG niet tot meer bureaucratie?

Nee, die vrees is ongegrond; de voorgestelde beschermende maatregelen worden, evenals de procedures voor bijvoorbeeld ontheffingen en goedkeuringen, in de Bestemmingsplannen vastgelegd. Er hoeven dus geen extra procedures gevolgd te worden.

2. De status van BLG lost het probleem van het verval van de boerderijen niet op, zo zei een Statenlid. Klopt. Maar: een aantrekkelijke landschappelijke omgeving maakt dat particulieren zich eerder over die boerderijen zullen gaan ontfermen om te bewonen. Voorts: je kunt ze niet alle behouden, maar het is aan U om te bezien wat er politiek meer gedaan zou kunnen worden aan het behoud van de belangrijkste panden.

3. Wat is uw draagvlak? Wij hebben overleg gevoerd met zeer vele organisaties: zie het overzicht. Dat betekent niet dat iedereen ons voorstel om het Oldambt de status van BLG te geven zonder meer onderschrijft. Wel is ons gebleken dat er wijdverbreid groot onbehagen bestaat over de voortgaande aantasting van het landschap en dat ons streven daar in ernst iets aan te doen breed gedragen wordt.

EA